

Government Support Policies for Publishing Sector in Iran: A Content Analysis of Laws and Regulations

Ebrahim Heidari¹ , Mehrdad Sadeghi² , Ali Rashidpoor³

1. Department of Culture and Communication, Isf.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran. E-mail: eb.heidari@iau.ac.ir
2. Corresponding Author, Department of Culture and Communication, Isf.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran. E-mail: mehrdad1361@iau.ac.ir
3. Department of Culture and Communication, Isf.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran.. E-mail: 4071716304@iau.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received 9 April 2025
Received in revised form 15
June 2023
Accepted 22 June 2025
Available online 30 June 2025

Keywords:

government support policies,
economy of culture,
publishing industry,
theoretical framework,
regulation

ABSTRACT

Objective: This study aims to identify, classify, and analyze government support for the Iranian publishing sector, including publishers, distributors, and booksellers, based on laws and regulations enacted to 2024. The research seeks to understand the depth, breadth, and evolution of these supports over time.

Methodology: A systematic qualitative content analysis approach was employed. The study population comprised 37 relevant laws and regulations passed within the specified timeframe. Data (full text of laws and regulations) were analyzed using MAXQDA software through a three-stage coding process (open, axial, and selective coding). This process resulted in the extraction of 232 initial codes, subsequently categorized into broader thematic areas.

Findings: The findings indicate that government support for the Iranian publishing sector falls into eight overarching areas: Financial & Infrastructure, Content Creation, Access & Distribution, Promotion & Publicization, Regulation, Organizational & Institutional, Networking & Education, and Institutionalization & Management. "Access & Distribution" (referenced in 17 laws/regulations) and "Financial & Infrastructure" (15 laws/regulations) were the most prominent areas. Historical analysis revealed a significant increase in supportive legislation between 1992 and 2011. Government support for the Iranian publishing sector is comprehensive and multifaceted, yet it has experienced historical fluctuations. Libraries play a central role in these supports, with the Ministry of Culture and Islamic Guidance serving as the primary governing body. Key characteristics include an emphasis on Islamic/Iranian values in content, protection of intellectual property rights, and growing attention to digitalization and specific demographic groups.

Conclusion: This research offers a comprehensive, systematic, and historical analysis of government support, addressing a significant gap in the existing literature. It provides a novel classification framework for understanding these diverse supports. The study's findings are highly applicable and valuable for policymakers, publishing industry stakeholders, and academic researchers for future strategic planning, policy evaluation, and further scholarly inquiry in this domain.

Cite this article: Heidari, E., Sadeghi, M., & Rashidpoor, A. (2025). Government support policies for publishing sector in iran: a content analysis of laws and regulations. *Academic Librarianship and Information Research*, 59 (2), 1-26. <http://doi.org/10.22059/jlib.2025.399137.1788>

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran.

DOI: <http://doi.org/10.22059/jlib.2025.399137.1788>

Introduction

This research systematically identifies, classifies, and analyzes government support for the Iranian publishing industry, encompassing publishers, distributors, and booksellers. Spanning over a century from 1897 (Qanun-e Baladiyah - Municipal Law) to 2024 (National Document for Reading and Promotion of Useful Reading), the study aims to comprehensively map the nature, extent, and evolution of these governmental interventions. A core objective is to move beyond fragmented understanding by creating a cohesive framework that categorizes diverse support mechanisms. By doing so, the research seeks to provide a clear historical and legal perspective on how state policies have influenced and shaped the Iranian publishing landscape, identifying key areas of focus for policymakers over time.

Method

The study employs a systematic qualitative content analysis methodology, chosen for its robustness in interpreting textual data from official documents. The research population comprises 37 distinct laws and regulations pertinent to the Iranian publishing sector, enacted by various legislative and executive bodies including the National Assembly/Islamic Consultative Assembly, Cabinet, Supreme Council of Cultural Revolution, and the Expediency Discernment Council. These documents were meticulously collected from official legal databases, parliamentary archives, and government websites. The analytical process was facilitated by MAXQDA software and involved a rigorous three-stage coding procedure. (1) Open Coding: Each selected law and regulation was thoroughly read line-by-line. Initial, descriptive codes were generated inductively from the text, capturing every instance of government support. This resulted in the extraction of 232 distinct initial codes. (2) Axial Coding: The vast array of open codes was then subjected to a process of conceptual grouping. Codes sharing thematic similarities or referring to related phenomena were clustered together to form more abstract categories. This stage aimed at identifying core concepts and their interconnections. (3) Selective Coding: In the final coding stage, these refined categories were integrated into eight overarching, comprehensive domains of support. These domains represent the broadest conceptual categories under which all identified government interventions could be classified. This systematic approach ensures that the findings are grounded in the data while providing a high-level overview of the support landscape. Throughout the analysis, direct textual citations from the laws, along with their respective source codes, were maintained to ensure transparency and verifiability of the findings.

The study employs a systematic qualitative content analysis methodology, chosen for its robustness in interpreting textual data from official documents. The research population comprises 37 distinct laws and regulations pertinent to the Iranian publishing sector, enacted by various legislative and executive bodies including the National Assembly/Islamic Consultative Assembly, Cabinet, Supreme Council of Cultural Revolution, and the Expediency Discernment Council. These documents were meticulously collected from official legal databases, parliamentary archives, and government websites.

The analytical process was facilitated by **MAXQDA software** and involved a rigorous three-stage coding procedure:

1. **Open Coding:** Each selected law and regulation was thoroughly read line-by-line. Initial, descriptive codes were generated inductively from the text, capturing every instance of government support. This resulted in the extraction of **232 distinct initial codes**.
2. **Axial Coding:** The vast array of open codes was then subjected to a process of conceptual grouping. Codes sharing thematic similarities or referring to related phenomena were clustered together to form more abstract categories. This stage aimed at identifying core concepts and their interconnections.
3. **Selective Coding:** In the final coding stage, these refined categories were integrated into **eight overarching, comprehensive domains of support**. These domains represent the broadest conceptual categories under which all identified government interventions could be classified. This systematic approach ensures that the findings are grounded in the data while providing a high-level overview of the support landscape. Throughout the analysis, direct textual citations from the laws were maintained to ensure transparency and verifiability of the findings.

Results

The systematic content analysis revealed a multifaceted landscape of government support for the Iranian publishing sector, categorized into eight overarching domains:

1. **Financial and Infrastructural Support:** This domain includes budget allocations and capital for cultural institutions and digital content, mandates for municipal library funding, subsidies for essential materials like paper, tax and customs exemptions, facilities for e-book sales, and banking/insurance facilities for cultural professionals. This underscores the government's direct financial and logistical contributions.
2. **Content Creation Support:** This area focuses on promoting specific types of content, including the production of indigenous and high-quality works, supporting translation of foreign literary masterpieces into Persian, creating content for special groups such as children, youth, and individuals with disabilities (e.g., visually/hearing impaired), fostering research and development, and actively promoting the production of digital content.
3. **Access and Distribution Support:** Identified as the most emphasized area (referenced in 17 laws/regulations), this domain includes initiatives for establishing and developing public libraries, ensuring consistent provision of library resources, implementing digital access initiatives (e.g., virtual libraries, digital book licenses), strengthening physical and digital distribution and sales networks to ensure fair pricing, organizing various exhibitions and fairs (both domestic and international), and broad access and deprivation alleviation measures (e.g., free library services or textbooks for low-income or rural populations).

4. **Promotion and Publicization Support:** This includes education and reading promotion initiatives through national media (radio/TV programs), integrating reading promotion into school curricula and teacher training, leveraging religious and cultural institutions for reading advocacy, developing specialized children's and youth literature (including content oversight), and various forms of book promotion and advertising through festivals, competitions, and public platforms.
5. **Regulation Support:** This domain encompasses the recognition and protection of freedom of publication and expression within established legal frameworks, robust intellectual property protection for authors, translators, and artists, and the structured processes for issuing licenses and conducting oversight for publishing houses, printing facilities, and related advertising agencies.
6. **Organizational and Institutional Support:** This includes the establishment and development of key cultural institutions dedicated to publishing (e.g., the Institute for the Intellectual Development of Children and Young Adults), fostering cooperation and participation between governmental and non-governmental entities, directly supporting publishing professionals (e.g., encouraging authors, ensuring job security) , and implementing monitoring and evaluation mechanisms for industry trends and reading habits.
7. **Networking and Education Support:** This focuses on enhancing human capital within the industry through specialized training courses for publishing professionals (e.g., editing, production), and strengthening higher education programs for media and cultural fields. It also includes the expansion of international cooperation through cultural exchanges, book and periodical trade, and academic collaborations.
8. **Institutionalization and Management Support:** This includes the proactive assessment of market needs (e.g., academic textbook demand, public content preferences) to guide publishing output, and strategic planning initiatives for the organization and efficient management of cultural resources and institutions related to publishing (e.g., consolidation of cultural centers, defining ministerial roles in library management).

A historical analysis of the laws revealed a notable increase in supportive legislation between 1992 and 2011, reflecting heightened governmental attention to the publishing sector during these decades. Libraries consistently emerged as central pillars of government support, covering establishment, funding, and resource provision. The Ministry of Culture and Islamic Guidance was identified as the principal body responsible for licensing, oversight, and policy implementation. Content alignment with Islamic and Iranian values, robust intellectual property rights, and the increasing emphasis on digitalization and electronic infrastructure were also prominent features of the documented supports. Policies specifically targeting special groups—such as children, adolescents, underprivileged students, and individuals with disabilities—through subsidies and free services were clearly evident. While freedom of the press is

recognized under Article 24 of the Constitution, it is framed within legal limitations, specifically prohibiting content deemed harmful to religion or otherwise illegal.

Conclusions

The study concludes that government support for the Iranian publishing industry is comprehensive and multifaceted, spanning diverse functional domains. While displaying a general commitment, the historical analysis reveals fluctuations in the intensity and focus of these supports over time. The centrality of libraries, the pivotal role of the Ministry of Culture, the emphasis on value-aligned content, robust intellectual property protection, and the increasing embrace of digitalization underscore the key strategic directions of state intervention. The recognition of press freedom, albeit within defined legal boundaries, highlights the complex interplay of cultural policy and regulatory frameworks. This research significantly contributes to the existing body of knowledge by providing the first comprehensive, systematic, and historically grounded analysis of government support for the Iranian publishing sector. By analyzing over a century of legal and regulatory documents, it fills a critical research gap that often relies on fragmented or anecdotal evidence. The development of an eight-domain classification framework offers a novel conceptual tool for understanding diverse support mechanisms, applicable potentially to other cultural industries or comparative studies. Its systematic methodology, including detailed three-stage coding and direct textual citations, enhances the reliability and verifiability of the findings, setting a new standard for research in this area. The findings of this study offer substantial practical applications for various stakeholders. For policymakers and government bodies, this research provides a detailed historical blueprint for evaluating the efficacy of past policies, identifying areas of overemphasis or neglect, and informing the development of more balanced and responsive future strategies. It can aid in streamlining existing regulations and addressing potential redundancies. For publishing industry stakeholders, including associations and individual businesses, the study clarifies the existing legal landscape of government support, empowering them to better advocate for their rights and needs. It provides a foundation for more effective engagement with governmental entities. Academically, the research serves as a robust framework for future studies, enabling deeper dives into specific support types, impact assessments of particular policies, and comparative analyses with other national contexts, especially given the rapid evolution of the global publishing landscape and digital transformation. Ultimately, this study aims to foster a more informed and strategic approach to nurturing the vital role of the publishing industry in Iran's cultural and intellectual development.

Author Contributions

Conceptualization, E.H. and M.S.; methodology, E.H.; investigation, E.H.; writing-original draft preparation, E.H.; writing-review and editing, E.H. and M.S.; supervision, A.R. and M.S. All authors have read and agreed to the published version of the manuscript.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Ethical Considerations

The authors avoided data fabrication, falsification, and plagiarism, and any form of misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

سیاست‌های حمایتی دولت از صنعت نشر در ایران: تحلیل محتوای قوانین و مقررات

ابراهیم حیدری^۱، مهرداد صادقی^۲، و علی رشیدپور^۳۱. گروه فرهنگ و ارتباطات، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. رایانامه: eb.heidari@iau.ac.ir۲. نویسنده مسئول، گروه فرهنگ و ارتباطات، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. رایانامه: mehرداد1361@iau.ac.ir۳. گروه فرهنگ و ارتباطات، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. رایانامه: 4071716304@iau.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

هدف: پژوهش حاضر با هدف شناسایی، طبقه‌بندی و تحلیل حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران، شامل ناشران، توزیع‌کنندگان و کتاب‌فروشان، بر اساس قوانین و مقررات مصوب تا ۱۴۰۳ شمسی انجام شده است. این مطالعه به دنبال درک عمق و گستره این حمایت‌ها در طول زمان است.

مقاله پژوهشی

روش: این پژوهش از روش تحلیل محتوای کیفی نظام‌مند برای دستیابی به هدف پژوهش بهره گرفته است. جامعه آماری شامل ۳۷ قانون و مقرره مرتبط با صنعت نشر است که در بازه زمانی مورد مطالعه تصویب شده‌اند. داده‌ها (متن کامل قوانین و مقررات) با استفاده از نرم‌افزار «مکس.کیو.دی.ای.» و طی فرایند کدگذاری سه مرحله‌ای (باز، محوری، و انتخابی) تحلیل شدند. این فرایند منجر به استخراج ۲۳۲ کد اولیه و سپس دسته‌بندی آنها در حوزه‌های فراگیر گردید.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۲۰

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۲/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۴/۰۹

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران به هشت حوزه فراگیر تقسیم می‌شوند: مالی و زیرساختی، خلق محتوا، دسترسی و توزیع، ترویج و عمومی‌سازی، تنظیم‌گری، سازمانی و نهادی، شبکه‌سازی و آموزشی، و نهادسازی و مدیریتی. حوزه دسترسی و توزیع با اشاره در ۱۷ قانون/مقرره و مالی و زیرساختی با ۱۵ قانون/مقرره، بیشترین فراوانی را داشتند. تحلیل تاریخی نشان داد که رشد قابل توجهی در قوانین حمایتی بین سال‌های ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۰ شمسی رخ داده است. حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران جامع و چندوجهی است، اما نوساناتی را در طول زمان تجربه کرده است. کتابخانه‌ها نقش محوری در این حمایت‌ها دارند و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نهاد اصلی متولی است. تأکید بر محتوای منطبق با ارزش‌های اسلامی/ایرانی، حمایت از مالکیت فکری، و توجه فزاینده به دیجیتال‌سازی و گروه‌های خاص از ویژگی‌های بارز این حمایت‌هاست.

کلیدواژه‌ها:

سیاست‌های حمایتی دولت،

اقتصاد فرهنگ،

صنعت نشر،

حاکمیت،

چارچوب نظری،

تنظیم‌گری

نتیجه‌گیری: این پژوهش با ارائه یک تحلیل جامع، نظام‌مند، و تاریخی از حمایت‌های دولتی، خلأ موجود در ادبیات پژوهشی را پر می‌کند و چارچوبی نوین برای طبقه‌بندی این حمایت‌ها ارائه می‌دهد. نتایج این مطالعه برای سیاست‌گذاران، فعالان صنعت نشر و پژوهشگران دانشگاهی در جهت تدوین استراتژی‌های آتی، ارزیابی اثربخشی سیاست‌ها و انجام پژوهش‌های بیشتر در این حوزه، کاربردی و ارزشمند هستند.

استناد: حیدری، ابراهیم؛ صادقی، مهرداد؛ و رشیدپور، علی (۱۴۰۴). سیاست‌های حمایتی دولت از صنعت نشر در ایران: تحلیل محتوای قوانین و مقررات. *تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی*، ۵۹ (۲)، ۱-۲۶.

<http://doi.org/10.22059/jlib.2025.399137.1788>

© نویسنده‌گان.

ناشر: دانشگاه تهران.

مقدمه

صنعت نشر، در قامت یک شریان حیاتی فرهنگی و فکری، نقشی بی‌بدیل در توسعه پایدار هر جامعه ایفا می‌کند (Boggs, 2010). این صنعت نه تنها مسئولیت تولید، تکثیر و توزیع آثار مکتوب را بر عهده دارد، بلکه به مثابه پلی میان گذشته و حال، وظیفه انتقال دانش، حفظ میراث فرهنگی، ترویج ارزش‌ها، و پرورش تفکر انتقادی را بر دوش می‌کشد. افزون بر این، نقش صنعت نشر در سوادآموزی، ارتقای علمی، تقویت هویت ملی، و حتی پویایی اقتصاد دانش‌بنیان، بر کسی پوشیده نیست (de Prato & Simon, 2014). از این رو، دولت‌ها در سراسر جهان، اهمیت راهبردی این صنعت را درک کرده و با اتخاذ سیاست‌ها و راهبردهای حمایتی گوناگون، در صدد تقویت بنیان‌های آن برمی‌آیند.

مداخلات دولتی در صنعت نشر طیف وسیعی از اقدامات را شامل می‌شود، از تنظیم قوانین مربوط به مالکیت معنوی و سانسور گرفته تا ارائه کمک‌های مالی و تدوین سیاست‌های حمایتی از تولیدات داخلی (Huang & Hao, 2014; Leehey, 2005; Murschetz, 2013). دلایل دولت برای حمایت از صنعت نشر بسیار است. برای نمونه، یکی از دلایل اصلی مداخله دولت‌ها، اهمیت این صنعت در حفظ و ترویج هویت فرهنگی و زبانی یک کشور است (Boggs, 2010; Möller & le Roux, 2017). دولت‌ها ممکن است برای حمایت از انتشار آثار نویسندگان داخلی و به زبان‌های محلی، سیاست‌های تشویقی و یارانه‌های مالی در نظر بگیرند (Boggs, 2010; Liu, 2017; Möller & le Roux, 2017). برای مثال، در کانادا، دولت برای دهه‌ها مداخلات سیاستی را با هدف تقویت کنترل داخلی در صنعت کتاب این کشور انجام داده است. در آفریقای جنوبی نیز، برنامه انتشار زبان‌های بومی با هدف ارتقای برابری زبان‌ها در صنعت نشر راه‌اندازی شده است (Möller & le Roux, 2017).

در ایران نیز حمایت از صنعت نشر از دیرباز در دستور کار دولت بوده است، ولی صنعت نشر ایران همواره با چالش‌های جدی مواجه بوده است و بسیاری از ناشران از وضعیت بازار نشر ناراضی هستند. چگونه است که علی‌رغم حمایت‌هایی که وجود دارند، بازار نشر ایران نتوانسته است به بلوغ کافی برسد. پاسخ به این پرسش را زمانی می‌توان داد که نگاهی جامع درباره انواع حمایت‌های دولتی وجود داشته باشد. در این صورت است که می‌توان به ارزیابی رویکرد دولت به بازار نشر پرداخت و متغیرهای گوناگون در این زمینه را شناسایی کرد. با وجود این، در ادبیات پژوهشی مرتبط، مطالعات جامع و یکپارچه‌ای که به صورت نظام‌مند و بر مبنای تحلیل محتوای قوانین و مقررات، تمامی ابعاد حمایت‌های دولتی از این صنعت را در بستر تاریخی تحلیل کنند، در دست نیست. این خلأ پژوهشی، مسئله اصلی این پژوهش را شکل می‌دهد. قوانین و مقررات مربوط به نشر در ایران، در طول بیش از یک قرن گذشته و توسط مراجع گوناگون به تصویب رسیده‌اند. این پراکندگی و تنوع در مراجع تصویب‌کننده و گستره زمانی وسیع، منجر به شکل‌گیری مجموعه‌ای از حمایت‌های بعضاً پراکنده و فاقد انسجام شده است. در نتیجه، تصویر روشنی از چگونگی این حمایت‌ها، حوزه‌های اولویت‌دار از منظر سیاست‌گذاران، و سیر تحول این پشتیبانی‌ها در گذر زمان، در دسترس نیست. این فقدان در فهم جامع، مانع از برنامه‌ریزی‌های هدفمند برای آینده می‌شود. همچنین، فقدان یک چارچوب تحلیلی منسجم که بتواند انواع حمایت‌ها را طبقه‌بندی و روابط میان آنها را آشکار سازد، چالش دیگری است که پژوهش‌های فعلی با آن مواجه هستند. بنابراین، مسئله اصلی این پژوهش، فقدان یک تحلیل جامع و نظام‌مند از حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران بر اساس قوانین و مقررات موجود، و نیاز به ایجاد یک چارچوب طبقه‌بندی‌کننده برای فهم بهتر این حمایت‌ها است.

این پژوهش از ابعاد گوناگونی دارای اهمیت است. در وهله اول، با ارائه یک تحلیل جامع و نظام‌مند از حمایت‌های دولتی از صنعت نشر در ایران، به شناخت دقیق‌تر سیاست‌گذاری فرهنگی در این حوزه کمک می‌کند. این شناخت برای سیاست‌گذاران، قانون‌گذاران و نهادهای اجرایی بسیار حیاتی است؛ زیرا به آنها امکان می‌دهد تا با دیدی کلان و تاریخی، نقاط ضعف و قوت سیاست‌های گذشته را درک کرده و در تدوین قوانین و مقررات آتی، از تجربیات پیشین بهره‌مند شوند. ثانیاً، برای فعالان صنعت نشر اعم از ناشران، نویسندگان، مترجمان، توزیع‌کنندگان و کتاب‌فروشان، این پژوهش منبعی خواهد بود تا از حقوق و حمایت‌های قانونی خود آگاه شوند و بتوانند مطالبات خود را با استناد به اسناد رسمی پیگیری کنند. این آگاهی می‌تواند به تقویت جایگاه صنفی آنها و تعامل سازنده‌تر با نهادهای دولتی منجر شود. در نهایت، در یک سطح کلان‌تر، فهم چگونگی حمایت دولت از نشر، به تقویت

پیوند میان دولت و جامعه فرهنگی کمک کرده و می‌تواند به ارتقای شفافیت در فرایندهای حمایتی و افزایش اعتماد متقابل یاری رساند.

نتایج این پژوهش کاربردهای عملی متعددی برای بخش‌های مختلف جامعه، به ویژه صنعت نشر و نهادهای سیاست‌گذار خواهد داشت. در بعد سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، این مطالعه می‌تواند به عنوان یک نقشه راه برای تدوین سندهای بالادستی و برنامه‌های عملیاتی آینده مورد استفاده قرار گیرد. با شناسایی حوزه‌هایی که کمتر مورد حمایت قرار گرفته‌اند یا نیاز به بازنگری دارند، می‌توان سیاست‌های متعادل‌تر و اثربخش‌تری طراحی کرد. به عنوان مثال، اگرچه تمرکز بر دسترسی و توزیع بالاست، اما شاید ابعاد خاصی از خلق محتوا یا شبکه‌سازی بین‌المللی نیازمند توجه بیشتری باشند. در بخش اجرا و نظارت، این پژوهش می‌تواند مبنایی برای ارزیابی عملکرد نهادهای مسئول باشد. مدیران و مسئولان مربوطه قادر خواهند بود تا برنامه‌های خود را با چارچوب‌های حمایتی موجود مقایسه کرده و میزان انطباق یا عدم انطباق آنها را بسنجند. همچنین، این مطالعه می‌تواند به شناسایی قوانین و مقررات منسوخ یا همپوشان کمک کند که نیاز به اصلاح یا حذف دارند تا از پیچیدگی‌های بوروکراتیک کاسته شود. افزون بر این، برای تشکل‌های صنفی و ذی‌نفعان صنعت نشر، این تحلیل جامع ابزاری قدرتمند برای طرح مطالبات و مشارکت فعال در فرایند سیاست‌گذاری خواهد بود.

علاوه بر جنبه‌های فرهنگی، اقتصاد صنعت نشر و تأثیر آن بر اشتغال و نوآوری نیز از دیگر دلایل مداخلات دولتی است (de Prato & Simon, 2014; Widmalm, 2013). دولت‌ها ممکن است برای حمایت از شرکت‌های انتشاراتی داخلی در برابر رقابت خارجی، اقداماتی نظیر تعیین تعرفه یا ارائه تسهیلات مالیاتی انجام دهند (Rus, 2002). همچنین، در عصر دیجیتال، دولت‌ها با چالش‌های جدیدی در زمینه تنظیم بازار انتشارات الکترونیکی و حمایت از حقوق مؤلفان در فضای آنلاین روبرو هستند (Huang & Hao, 2014). در چین، دولت به طور فعال در تدوین سیاست‌ها و مقررات مربوط به انتشارات دیجیتال نقش دارد تا از توسعه پایدار این صنعت اطمینان حاصل کند (Zhang & Yan, 2023). کنترل محتوا و آزادی بیان نیز از جنبه‌های مهم و چالش‌برانگیز مداخلات دولتی در صنعت نشر است (Al Humaidan & Sabatier, 2017; Brown, 2005; Dombo, 2017; Leehey, 2005; Munoriyarwa & Chiumbu, 2019).

به هر شکل، مطالعات گذشته نشان داده‌اند که در بسیاری از کشورها، حمایت‌های دولت از صنعت نشر یکی از مهمترین دلایل رشد و توسعه این صنعت شده است. برای نمونه، پژوهشگران مهمترین عوامل موفقیت صنعت نشر در کشور چین در ابتدا اختصاص یارانه دولتی و دیگری تحول دیجیتال در صنعت این نشر و سوم حمایت دولت از قانون ملی کپی‌رایت می‌دانند (Yun, 2019). پراتو و سیمون (de Prato & Simon, 2014) معتقدند که دخالت دولتی در صنایع فرهنگی و خلاق، طبیعی و قابل‌پیش‌بینی است. چرا که صنعت نشر و محصول کلیدی آن یعنی کتاب، همانند فیلم، سینما، ویدیو، و غیره، تنها یک کالا نیست، بلکه کالایی است فرهنگی که ارزش ویژه‌ای برای جامعه دارد و بنابراین شیوه رفتار با آن نیز باید متفاوت از دیگر کالاهای تجاری باشد. پدیدآوری و انتشار این کالای ارزشمند منافع فراوانی را از دیدگاه اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و غیره برای کل جامعه به دنبال دارد (یونسکو، ۲۰۰۵). کمیسیون اروپا نیز بر این مهم تأکید دارد که منطق اقتصادی دخالت دولت در صنایع فرهنگی بر این گزاره استوار است که این صنعت در جهان پساصنعتی نقشی چشمگیر در پویایی اقتصادی کشورها بازی می‌کند. افزون بر این، این صنعت برای رشد دموکراسی، افزایش احترام متقابل اجتماعی، احترام به حقوق بشر، و بهبود آزادی‌های اطلاعاتی و تنوع فرهنگی لازم است (De Voldere et al., 2024). البته که این حمایت‌ها باید برنامه‌ریزی شده باشد؛ چرا که حمایت و مداخله بدون برنامه و سنجش پیامدهای احتمالی می‌تواند صنعت نشر را تضعیف کند، به جای آنکه آن را توانمند سازد. در این راستا، بهرامی کمیل استدلال می‌کند که برخی از مداخله‌ها و حمایت‌های بدون برنامه دولت ایران در جاهایی موجب آسیب رساندن به صنعت نشر این کشور شده است (Bahrami Komail, 2017).

بررسی پیشینه‌ها

به لحاظ تاریخی، بسیاری از دولت‌ها، به ویژه در کشورهای اروپایی با مدل‌های فرهنگی قاره‌ای، سابقه طولانی در ارائه حمایت‌های مالی به رسانه‌های چاپی و بخش نشر دارند (Murschetz, 2013). این حمایت‌ها غالباً با این هدف انجام می‌شوند که کارکرد دموکراتیک و سیاسی رسانه‌ها، شامل تضمین دسترسی شهروندان به اطلاعات، اطلاع‌رسانی دقیق و مشارکت فعال در فرایندهای سیاسی، تقویت شود. در مقابل، رویکرد آنگلوساکسون، کمتر به مداخلات دولتی مستقیم متمایل بوده، اگرچه در این مناطق نیز می‌توان نمونه‌هایی از تأثیر بودجه دولتی بر صنعت نشر و رسانه‌ها را مشاهده کرد (Heawood, 2021; Saxby, 2005).

پژوهش‌های بسیاری نشان داده‌اند که یکی از رویکردهای حمایتی دولت از صنعت نشر در کشورهای گوناگون حمایت‌های مالی مستقیم و غیرمستقیم هستند. برای نمونه، کمک‌های مالی برای پروژه‌های خاص، مانند حمایت از نشر به زبان‌های بومی در آفریقای جنوبی (Möller & le Roux, 2017) یا مجلات علمی در اروپا (Mišak et al., 2002; Laakso & Multas, 2023)، و سیاست‌های مالیاتی ترجیحی (Devasar, 2022; Villegas, 2015) در شمار حمایت‌هایی هستند که در پژوهش‌های پیشین نقل شده‌اند. نهادهایی مانند شورای هنری انگلستان نیز بودجه عمومی را به بخش‌های فرهنگی از جمله ادبیات و نشر اختصاص می‌دهند (Hutton et al., 2004). در مناطقی مانند ماکائو، دولت حمایت مالی قابل توجهی از صنعت نشر دانشگاهی به عمل می‌آورد (Jiagui & Lam, 2024).

مداخلات دولتی با هدف تقویت تنوع فرهنگی (Awad & Roth, 2011; Lustyik, 2013; Steinmaurer, 2009;) و افزایش دسترسی به اطلاعات (Murschetz, 2013) و تحریک رشد اقتصادی در صنایع فرهنگی (De Rosa et al., 2022; Jiagui & Lam, 2024; Kim, 2017; Lee, 2010; Liu, 2017; Tretter, 2011; Wong & Bunnell, 2006; Zhang & Yan, 2023) صورت می‌گیرد.

یون (Yun, 2019) مهمترین عوامل موفقیت صنعت نشر انتشارات صنعت نشر در کشور چین در ابتدا اختصاص یارانه دولتی و دیگری تحول دیجیتال در صنعت این نشر و سوم حمایت دولت از قانون ملی کپی رایت می‌دانند. به اعتقاد لیو (Liu, 2017) دولت می‌تواند از طریق ایجاد یک پلتفرم نمایشگاه کتاب حمایت خود را از صنعت نشر کشور چین توسعه دهد و بازار کتاب کشور چین را کشورهای دیگر بخصوص کشورهای جنوب شرقی آسیا توسعه بخشد.

در ایران نیز موضوع بررسی حمایت‌های دولتی از صنعت نشر در کانون توجه برخی پژوهش‌های دانشگاهی بوده است. برای نمونه، کرمانی (۱۳۹۳) نیز سیاست‌های حمایتی دولت ایران از صنعت نشر را در چهار حوزه دسته‌بندی کرده است: سیاست حمایت مالی مستقیم با محوریت ناشران، سیاست حمایت مالی مستقیم با محوریت مصرف‌کنندگان، سیاست حمایت مالی مستقیم با محوریت پدیدآورندگان، و سیاست حمایت مالی مستقیم با محوریت توزیع‌کنندگان کتاب.

رسولی (۲۰۱۹) بر این باور است که، دولت ایران باید پا به میدان بگذارد و طیفی از حمایت‌های حساب‌شده را برای رونق کسب‌وکار کتابفروشی پیشنهاد دهد. اگرچه بعضی از حمایت‌ها اکنون به شکل آیین‌نامه درآمده و کتابفروشان از آنها بهره‌مند می‌شوند، ولی به نظر می‌رسد همه کتابفروشی‌ها نتوانسته‌اند از آنها بهره‌مند شوند. از این رو، پیش‌بینی ابزارها و سازوکاری برای بررسی میزان استفاده از این حمایت‌ها، رضایت کتابفروشان، و تأثیر آنها بر کسب‌وکار کتابفروشی به نظر ضروری می‌رسد. با این حال، بهرامی کمیل (۲۰۱۹) بر این باور است که برخی از سیاست‌های حمایتی و پشتیبانی دولت ایران موجب ایجاد سردرگمی‌های برای صنعت نشر شده است.

مشارکت دولت‌ها غالباً بحث‌هایی را در مورد سانسور و کنترل (Cao, 2022; Dombo, 2017; Guichard, 2008; Leehey, 2005; Mikhailov, 2020; Munoriyarwa & Chiumbu, 2019; Plessing, 2017; Strand, 2011; Tanner, 2015; Vartanova et al., 2021; Vosloo, 1982)، تحریف بازار (Rus, 2002; van Kranenburg & Pfann, 2002) و پایداری صناعی که به شدت به بودجه عمومی وابسته هستند (Möller & le Roux, 2017; Zell, 2020) برانگیخته است. به عنوان

مثال، پژوهش «لنگویل» (Languille, 2016) در تانزانیا، نشان داد که سیاست‌های دولتی در زمینه تأمین کتاب‌های درسی، نه تنها به دلیل فساد، بلکه به دلیل عدم حمایت از صنعت نشر محلی مورد انتقاد قرار گرفته است. پژوهش‌های گذشته نشان‌دهنده یک چشم‌انداز پیچیده و در حال تحول از حمایت‌های دولتی از صنعت نشر است. این حمایت‌ها، اگرچه با اهداف توسعه فرهنگی و اقتصادی صورت می‌گیرند، اما همواره با چالش‌هایی نظیر تعادل میان کنترل و آزادی، و پایداری در بلندمدت روبرو هستند. درک این رویکردهای متنوع حمایتی، برای ارزیابی جامع سیاق‌های ملی خاص، مانند مورد ایران، ضروری است، به ویژه با توجه به تعامل پیچیده اهداف فرهنگی، اقتصادی و سیاسی در تدوین سیاست‌ها. این پژوهش، با تمرکز بر قوانین و مقررات ایران، به دنبال کنکاش چگونگی تجلی این حمایت‌ها در یک بافت خاص، یعنی کشور ایران است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر با هدف شناسایی، طبقه‌بندی و تحلیل حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران، از رویکرد کیفی و روش تحلیل محتوا استفاده کرده است. این روش به پژوهشگر امکان می‌دهد تا با بررسی دقیق و کدگذاری نظام‌مند متون قانونی و مقرراتی، الگوها و مضامین مرتبط با حمایت‌های دولتی را استخراج و دسته‌بندی کند. تحلیل محتوا یکی از روش‌های پرکاربرد در پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی است که به پژوهشگر اجازه می‌دهد تا به صورت نظام‌مند، عینی و گاه کمی یا کیفی، به بررسی و تفسیر محتوای پیام‌های ارتباطی بپردازد. هدف اصلی این روش، استخراج الگوها، مضامین، معانی و ویژگی‌های پنهان یا آشکار از داده‌های متنی، تصویری یا صوتی است (Sedigh Sarvestani, 1996). در پژوهش حاضر، از تحلیل محتوای کیفی نظام‌مند استفاده شده است که بر کشف مفاهیم و روابط میان آنها تمرکز دارد. این رویکرد به ویژه در مطالعه اسناد و متون قانونی کاربرد فراوانی دارد (Krippendorff, 2019).

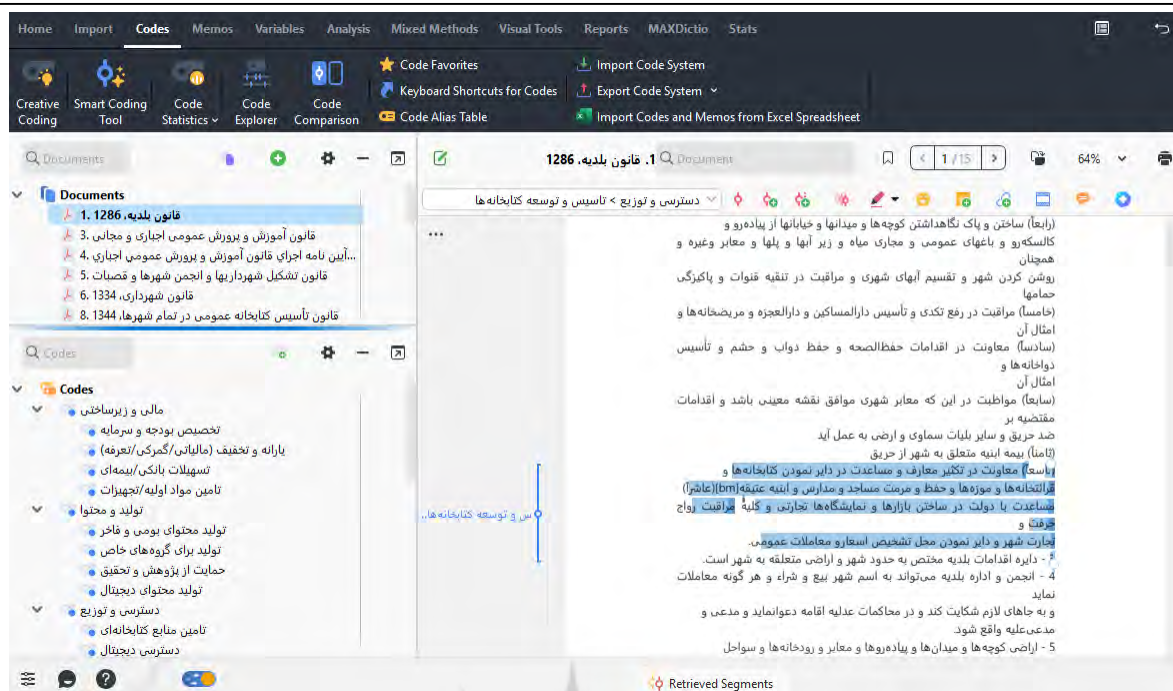
جامعه پژوهش شامل تمامی قوانین و مقررات مصوب ایران تا سال ۱۴۰۳ شمسی است که به طور مستقیم یا غیرمستقیم به حمایت از صنعت نشر ایران می‌پردازند. برای یافتن اسناد، قوانین، آیین‌نامه‌ها، و مصوبه‌های مرتبط با حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران پایگاه قوانین و مقررات مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به نشانی <https://rc.majlis.ir/fa/law> کلیدواژه‌های کتاب، نشر، ناشر، نشریه، انتشارات، چاپ، و طبع تا آخر بهار ۱۴۰۳ کاوش شد (گفتنی است که کاوش‌ها در ابتدای تیر ۱۴۰۴ روزآمد شدند). در نتیجه این کاوش‌ها ۲۱۰۵ رکورد بازیابی، که توسط دو پژوهشگر (از پدیدآوران این مقاله) بازبینی شدند. نخست عنوان این قوانین و مقررات مرور شدند و پس از این مرحله ۲۰۱۰ رکورد به دلیل عدم ارتباط با موضوع این پژوهش حذف شدند و ۹۵ رکورد برای مطالعه تمام‌متن گزینش شدند. پس از مطالعه تمام‌متن، از میان این قوانین و مقررات، ۳۷ رکورد در بررسی نهایی گنجانده و انواع حمایت‌های دولت از متن آنها استخراج شدند.

پس از جمع‌آوری، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار «مکس. کیو. دی. ای.^۱» مورد تحلیل قرار گرفتند. در شکل ۱ نمایی از فضای این نرم‌افزار نشان داده شده است. فرایند تحلیل شامل سه مرحله اصلی کدگذاری بود (University of Connecticut, 2023):

- کدگذاری باز: در این مرحله، تمامی بخش‌های مرتبط با حمایت دولتی از صنعت نشر در متن قوانین و مقررات مطالعه و به هر بخش یک کد توصیفی اختصاص داده شد. این کدها به صورت آزاد و بدون پیش‌فرض قبلی استخراج شدند. در این مرحله، ۲۳۲ کد گوناگون مرتبط با حمایت دولت از صنعت نشر استخراج گردید.
- کدگذاری محوری: در این مرحله، کدهای باز بر اساس شباهت‌های مفهومی و ارتباط معنایی، دسته‌بندی شدند. کدهای مشابه تحت یک عنوان کلی‌تر قرار گرفتند و روابط میان آنها مشخص شد. این فرایند منجر به ایجاد تعداد کمتری کد دسته‌بندی شده گردید.

- کدگذاری انتخابی: در مرحله نهایی، کدهای دسته‌بندی شده در حوزه‌های فراگیرتر و جامع‌تر طبقه‌بندی شدند. این حوزه‌ها، مفاهیم کلیدی و اصلی حمایت‌های دولتی از صنعت نشر را بازتاب می‌دادند. در نتیجه این مرحله، هشت حوزه فراگیر شناسایی شدند.

^۱. MAXQDA

شکل ۱. نمایشی از تحلیل داده‌ها در نرم‌افزار مکس.کیو.دی.ای.

برای هر یک از حوزه‌های فراگیر و انواع حمایت‌های مرتبط، ارجاع مستقیم به کد قانون/مقرر در جدول ۲ و در متن تحلیل‌ها صورت گرفت تا شفافیت و قابلیت ردیابی یافته‌ها افزایش یابد. برای تضمین اعتبار یافته‌ها، تمهیداتی چون جامعیت در پوشش قوانین (شامل تمامی قوانین مرتبط در بازه‌ای بیش از یک قرن) و دقت در تعریف کدها و حوزه‌ها در فرایند سه مرحله‌ای کدگذاری صورت پذیرفت. برای اطمینان، دو نفر در فرایند کدگذاری درگیر بوده‌اند. روایی تفسیری نیز با استناد مستقیم و دقیق به متن قوانین و ارائه توصیف‌های غنی و جزئی از حمایت‌ها، تقویت شد. به منظور افزایش تکرارپذیری که در پژوهش‌های کیفی بیشتر با عنوان قابلیت اطمینان شناخته می‌شود، روش‌شناسی پژوهش به صورت شفاف و جزئی توضیح داده شد. استفاده از نرم‌افزار «مکس.کیو.دی.ای.» به مدیریت کارآمد و ثبات در اعمال کدها کمک کرد و مستندسازی گام به گام تمامی مراحل، از جمع‌آوری داده‌ها تا تحلیل، امکان ردیابی و بررسی فرایند پژوهش را برای پژوهشگران دیگر فراهم می‌آورد.

یافته‌های پژوهش

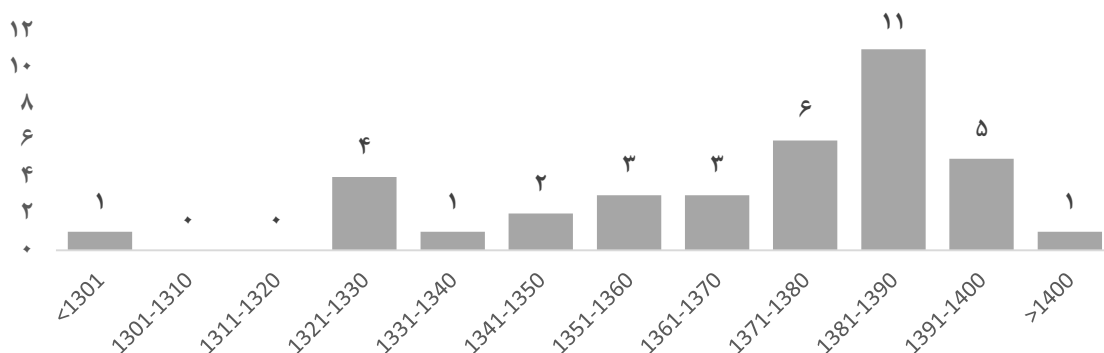
آن گونه که توضیح داده شد، پس از بررسی قوانین و مقررات موجود، ۳۷ قانون یا مقرر شناسایی شدند که در بردارنده حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران می‌شدند (جدول ۱). این قوانین و مقررات از سال ۱۲۸۶ شمسی (قانون بلدی) تا سال ۱۴۰۳ شمسی (سند ملی خواندن و ترویج مطالعه مفید) به تصویب رسیده‌اند و نشان‌دهنده گستره زمانی و تنوع مراجع تصویب‌کننده از جمله مجلس شورای ملی، مجلس شورای اسلامی، هیئت وزیران، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجمع تشخیص مصلحت نظام و حتی شهرداری تهران هستند. این جدول نشان‌دهنده سیر تحول و تکامل حمایت‌های قانونی و مقرراتی دولت از صنعت نشر در طول بیش از یک قرن گذشته در ایران است.

جدول ۱. قوانین و مقررات در بردارنده مواد یا مواردی در حمایت از صنعت نشر ایران

کد	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب
۱۰۱	قانون بلدی	مجلس شورای ملی	۱۲۸۶
۱۰۲	آموزش و پرورش عمومی اجباری و مجانی	مجلس شورای ملی	۱۳۲۲
۱۰۳	آیین‌نامه اجرای قانون آموزش و پرورش عمومی اجباری و مجانی	کمیسیون مجلس	۱۳۲۲
۱۰۴	قانون مطبوعات	مجلس شورا	۱۳۲۲

کد	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب
۱۰۵	تشکیل شهرداری‌ها و انجمن شهرها و قصبات	مجلس شورای ملی	۱۳۲۸
۱۰۶	قانون شهرداری	مجلس شورای ملی	۱۳۳۴
۱۰۷	تصویب کتابخانه عمومی در تمام شهرها	مجلس شورای ملی	۱۳۴۴
۱۰۸	قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان	مجلس شورای ملی	۱۳۴۸
۱۰۹	قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی	مجلس شورا	۱۳۵۲
۱۱۰	برنامه پنجم عمرانی کشور	مجلس شورای ملی	۱۳۵۳
۱۱۱	اساس‌نامه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	مصوبه شورای انقلاب	۱۳۵۹
۱۱۲	ممنوعیت وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های غیردولتی از چاپ و انتشار نشریات غیرضرور	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵
۱۱۳	اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵
۱۱۴	اساس‌نامه مرکز نشر دانشگاهی	مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۶۵
۱۱۵	سند سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۱
۱۱۶	آیین‌نامه تأسیس و نظارت بر چاپخانه‌ها و واحدهای وابسته	هیئت وزیران	۱۳۷۱
۱۱۷	تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۵
۱۱۸	اساس‌نامه تشکیل انجمن‌های شورایی محلات	شهرداری تهران	۱۳۷۷
۱۱۹	نحوه تأمین بودجه سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸
۱۲۰	قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۹
۱۲۱	تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۰
۱۲۲	واگذاری بعضی از فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی به شهرداری‌ها در محدوده قانونی و حریم شهرها	شورای عالی اداری	۱۳۸۲
۱۲۳	قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲
۱۲۴	چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۸۲
۱۲۵	قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۳
۱۲۶	مصوبه شورای اقتصاد در خصوص قیمت تمام شده کاغذ چاپ و تحریر تولیدی گروه صنایع کاغذ پارس در سال ۱۳۸۴	مصوبه شورای انقلاب	۱۳۸۵
۱۲۷	قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۷
۱۲۸	نحوه پرداخت یارانه در حوزه نشر و مطبوعات	هیئت وزیران	۱۳۸۸
۱۲۹	اهداف و سیاست‌ها و ضوابط نشر کتاب	مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۸۹
۱۳۰	قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۹
۱۳۱	سند نهضت مطالعه مفید	مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۸۹
۱۳۲	سند تحول بنیادین آموزش و پرورش	مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۹۰
۱۳۳	نقشه مهندسی فرهنگی کشور	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۱
۱۳۴	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۲
۱۳۵	قانون موافقت‌نامه دوجانبه همکاری‌های فرهنگی، علمی و آموزشی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اوگاندا	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴
۱۳۶	قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶)	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۶
۱۳۷	سند ملی خواندن و ترویج مطالعه مفید	مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۴۰۳

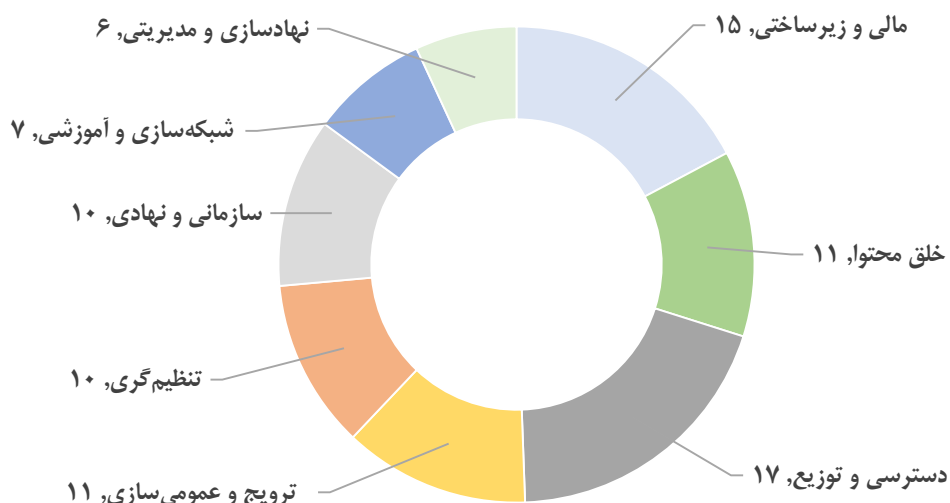
تحلیل تاریخ تصویب این قوانین نشان می‌دهد که رشد قابل توجهی در حمایت‌های قانونی از صنعت نشر در دهه‌های پایانی قرن چهاردهم شمسی، به ویژه بین سال‌های ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۰، اتفاق افتاده است. این دوره شامل قوانینی مانند برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و نیز مصوباتی همچون نحوه پرداخت یارانه در حوزه نشر و مطبوعات است. در شکل زیر فراوانی قوانین و مقررات حامی صنعت نشر در دوره‌های زمانی گزارش شده است.

شکل ۲. فراوانی قوانین و مقررات حامی صنعت نشر در دوره‌های زمانی

آن گونه که در شکل بالا نشان داده شده، از مجموع ۳۷ قانون و مقررر شناسایی شده، تنها ۱ مورد مربوط به پیش از سال ۱۳۰۱ بوده و در سال‌های ۱۳۰۱ تا ۱۳۲۰ هیچ قانون حمایتی وضع نشده است. پس از آن، روند وضع قوانین حمایتی با نوساناتی ادامه یافته و بیشترین فراوانی مربوط به دهه‌های ۱۳۸۱-۱۳۹۰ با ۱۱ قانون و ۱۳۷۱-۱۳۸۰ با ۶ قانون است که نشان‌دهنده افزایش توجه به حمایت از صنعت نشر در این دوره‌ها است. در دهه ۱۳۹۱-۱۴۰۰ این میزان کاهش یافته و به ۵ قانون رسیده و پس از سال ۱۴۰۰ نیز تنها ۱ قانون در این زمینه مشاهده می‌شود.

بررسی و کدگذاری قوانین و مقررات نشان داد که ۲۳۲ کد گوناگون مرتبط با حمایت دولت از صنعت نشر می‌توان استخراج کرد. کدگذاری با نرم‌افزار «مکس.کیو.دی.ای.» انجام شد و بر اساس اصول کدگذاری باز، به هر بخش از متن قوانین و مقررات یک کد اختصاص داده شد. در مرحله بعد، این کدها دسته‌بندی شدند و در تعداد کمتری کد دسته‌بندی شدند. در آخر هم این کدها در حوزه‌های فراگیرتر دسته‌بندی شدند. یافته‌ها نشان دادند که حمایت‌های دولت از صنعت نشر متنوع است و از مسائل زیرساختی مانند توسعه کتابخانه‌های عمومی و حمایت از حقوق مؤلفان تا برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و نیز سیاست‌های خاص در حوزه نشر و مطبوعات، مانند نحوه پرداخت یارانه را در بر می‌گیرد. روی هم، بررسی قوانین و مقررات نشان داد که دولت در تلاش بوده که تا در هشت حوزه فراگیر، یعنی مالی و زیرساختی، خلق محتوا، دسترسی و توزیع، ترویج و عمومی‌سازی، تنظیم‌گری، سازمانی و نهادی، شبکه‌سازی و آموزشی، و نهادسازی و مدیریتی از صنعت نشر ایران حمایت کند (شکل ۳). در این شکل، تعداد قوانین و مقرراتی که در متن آنها از حوزه‌های حمایتی نام برده شده، گزارش شده است.

شکل ۳. حوزه‌های فراگیر حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران

شکل بالا نشان می‌دهد که حوزه دسترسی و توزیع بیشترین اهمیت را از نظر دولت داشته و در متن ۱۷ قانون یا مقرر به آن اشاره شده است. پس از این حوزه، حمایت‌های مالی و زیرساختی مهم بوده که در متن ۱۵ قانون یا مقرر از این حمایت نام برده شده است. جدول ۲ نیز به طور جامع، حمایت‌های مطرح در قوانین و مقررات ایران از صنعت نشر را دسته‌بندی و تشریح می‌کند. این جدول که بر اساس ۳۷ قانون و مقرر شناسایی شده در جدول ۱ تدوین شده است، انواع حمایت‌ها را در هشت حوزه فراگیر طبقه‌بندی کرده است.

جدول ۲. حمایت‌های مطرح در قوانین و مقررات ایران از صنعت نشر

حوزه حمایت	نوع حمایت	کد قانون / مقرر (به استناد جدول ۱)
مالی و زیرساختی	تخصیص بودجه و سرمایه	۱۱۱، ۱۱۴، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۳۰، ۱۳۶
	یارانه و تخفیف (مالیاتی/گمرکی/تعرفه)	۱۰۲، ۱۰۳، ۱۱۵، ۱۲۰، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۳۶، ۱۳۷
	تسهیلات بانکی/ایم‌های	۱۰۷، ۱۱۵، ۱۳۶
	تأمین مواد اولیه/تجهیزات	۱۱۵، ۱۲۵
خلق محتوا	تولید محتوای بومی و فاخر	۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۳۶، ۱۳۷
	تولید برای گروه‌های خاص	۱۳۷
	حمایت از پژوهش و تحقیق	۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۲۱، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۶
	تولید محتوای دیجیتال	۱۲۱، ۱۳۲، ۱۳۶، ۱۳۷
دسترسی و توزیع	تأسیس و توسعه کتابخانه‌ها	۱۰۱، ۱۰۶، ۱۰۵، ۱۰۷، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۳، ۱۱۹، ۱۲۳، ۱۳۷
	تأمین منابع کتابخانه‌ای	۱۰۷، ۱۲۳، ۱۲۸، ۱۳۱، ۱۳۷
	دسترسی دیجیتال	۱۳۱، ۱۳۷
	تقویت شبکه توزیع و فروش	۱۱۴، ۱۱۵، ۱۲۸
	برگزاری نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌ها	۱۱۰، ۱۱۴، ۱۲۸، ۱۳۵
ترویج و عمومی سازی	محرومیت‌زدایی و دسترسی فراگیر	۱۰۳، ۱۳۱، ۱۳۶، ۱۳۷
	آموزش و ترویج خواندن	۱۱۰، ۱۱۵، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۶، ۱۳۷
	توسعه ادبیات کودک و نوجوان	۱۱۰، ۱۱۱، ۱۲۹، ۱۳۶، ۱۳۷
	تبلیغ و معرفی کتاب	۱۲۸، ۱۳۱، ۱۳۷
تنظیم‌گری	آزادی نشر و قلم	۱۰۴، ۱۲۹، ۱۳۶
	حمایت از مالکیت فکری	۱۰۸، ۱۰۹، ۱۲۰، ۱۳۶

حوزه حمایت	نوع حمایت	کد قانون/مقرره (به استناد جدول ۱)
سازمانی و نهادی	صدور مجوز و نظارت	۱۳۶، ۱۲۹، ۱۲۳، ۱۱۶، ۱۱۳، ۱۱۲
	ایجاد نهادها و ساختارها	۱۳۷، ۱۲۳، ۱۲۲، ۱۱۷، ۱۱۱
	همکاری و مشارکت	۱۳۷، ۱۳۵، ۱۳۲، ۱۲۲، ۱۱۷، ۱۱۱
	حمایت از فعالان بخش نشر	۱۳۶، ۱۱۵
	نظارت و ارزیابی	۱۳۷، ۱۲۳، ۱۱۷، ۱۱۴
شبکه‌سازی و آموزشی	آموزش نیروی انسانی	۱۳۷، ۱۱۵، ۱۱۴
	گسترش همکاری‌های بین‌المللی	۱۳۶، ۱۳۵، ۱۱۱، ۱۱۰
نهادسازی و مدیریتی	نیازسنجی بازار	۱۳۷، ۱۳۱، ۱۱۸، ۱۱۷
	برنامه‌ریزی	۱۲۲، ۱۱۹

دولت ایران با ارائه حمایت‌های مالی و زیرساختی متعدد، در صدد بوده تا به پایداری و رشد صنعت نشر در ایران کمک می‌کند. این حمایت‌ها به چهار نوع تقسیم می‌شوند: تخصیص بودجه و سرمایه، یارانه و تخفیف (مالیاتی/گمرکی/تعرفه)، تسهیلات بانکی/بیمه‌ای، و تأمین مواد اولیه/تجهیزات. در بخش تخصیص بودجه و سرمایه، نهادهایی مانند قانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان از منابع عمومی دولت تغذیه می‌شوند. به عنوان مثال، در اساس‌نامه قانون پرورش فکری کودکان نوجوانان تصریح شده که از منابع و اعتبارات عمومی کشور که از طریق قانون بودجه عمومی شرکت به صورت کمک در اختیار شرکت قرار خواهد گرفت (۱۱۱).^۱ همچنین، دولت به ده برابر کردن محتوای دیجیتال متعهد شده و هر ساله در قوانین بودجه‌های سنواتی اعتبار لازم را از طریق کمک‌های فنی، اعتباری و حمایتی پیش‌بینی می‌کند (۱۳۶). شهرداری‌ها نیز موظف هستند درصدی از درآمدهای خود را به امور کتابخانه‌ها اختصاص دهند (۱۰۷). در زمینه یارانه و تخفیف، یارانه‌هایی برای کاغذ چاپ و تحریر در نظر گرفته شده (۱۲۶)، و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف به توسعه زیرساخت فروش الکترونیکی کتاب در کشور با اولویت مناطق کم‌برخوردار و ایجاد تسهیلات فروش رایگان یا با تخفیف برای سه دهک پایین جامعه است (۱۳۷). تسهیلات بانکی و بیمه‌ای نیز به حمایت از فعالان این حوزه می‌پردازد؛ برای نمونه، اصحاب فرهنگ و هنر و رسانه و صداوسیما که شغل خود را از دست می‌دهند تحت پوشش بیمه بیکاری قرار می‌گیرند (۱۳۶). نهایتاً، در جهت بهبود کیفیت و کاهش هزینه‌های تولید، دولت به تأمین مواد اولیه و تجهیزات موردنیاز صنعت نشر یاری می‌رساند، از جمله تمهید تسهیلات ویژه برای ورود مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات موردنیاز صنایع بخش فرهنگ (۱۲۵).

حمایت از خلق محتوا یکی دیگر از محورهای اصلی سیاست‌گذاری‌ها است که با هدف ارتقای کیفیت و تنوع آثار، انواع مختلفی از پشتیبانی را در بر می‌گیرد. این حمایت‌ها به چهار نوع تولید محتوای بومی و فاخر، تولید برای گروه‌های خاص، حمایت از پژوهش و تحقیق، و تولید محتوای دیجیتال تقسیم می‌شوند. در راستای تولید محتوای بومی و فاخر، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف به شناسایی و سفارش ترجمه آثار فاخر سایر زبان‌ها به زبان فارسی و حمایت از آنها در کشور (۱۳۷) است. همچنین، رویکردهای تشویقی برای دفاع از دستاوردهای انقلاب اسلامی (۱۲۹) و حمایت از تولید محتوای غنی و ارتقاء علمی کتاب مبتنی با آموزه‌های دینی و انقلابی و متناسب با نیازها و اقتضات کشور (۱۳۳) در دستور کار قرار دارد. برای تولید محتوا برای گروه‌های خاص، دستگاه‌های ذی‌ربط موظفند به تولید و توسعه مواد خواندنی برای گروه‌های سنی خردسال، کودک و نوجوان (۱۳۷) و نیز فراهم آوری امکانات و حمایت از تولید مواد خواندنی گویا و بریل برای نابینایان و «مواد خواندنی مناسب سازی شده» برای ناشنویان و سالمندان (۱۳۷) بپردازند. در زمینه حمایت از پژوهش و تحقیق، بر تقویت روح تحقیق و ابتکار و تشویق محققان تأکید شده (۱۱۴) و دولت مجاز است نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاه‌ها، در موارد ناظر به حل مشکلات کشور (۱۳۶) اقدام کند. سرانجام، در بخش تولید محتوای دیجیتال، دولت موظف است در طول سال‌های اجرای قانون برنامه نسبت به

۱. اعدادی که درون پرانتز در بخش یافته‌ها آمده‌اند، استناد به کد قوانین و مقرراتی است که در جدول یک هستند.

ده‌برابر کردن محتوای مناسب رقومی (دیجیتال) اقدامات لازم را به عمل آورد (۱۳۶) و ایجاد و توسعه کتابخانه جامع مجازی زبان فارسی برای بهره‌برداری ایرانیان و فارسی‌زبانان جهان (۱۳۱) را پیگیری نماید.

حوزه دسترسی و توزیع در صنعت نشر ایران باهدف گسترش فرهنگ کتاب‌خوانی و دسترسی آسان‌تر عموم مردم به منابع مکتوب، طیف وسیعی از حمایت‌ها را شامل می‌شود. این حمایت‌ها را می‌توان در چند نوع شامل تأسیس و توسعه کتابخانه‌ها، تأمین منابع کتابخانه‌ای، دسترسی دیجیتال، تقویت شبکه توزیع و فروش، برگزاری نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌ها، و محرومیت‌زدایی و دسترسی فراگیر طبقه‌بندی کرد. در راستای تأسیس و توسعه کتابخانه‌ها، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور موظف است ایجاد و تجهیز کتابخانه‌های عمومی با اولویت شهرهای فاقد کتابخانه منطبق با برنامه ملی آمایش کتابخانه‌های عمومی کشور را دنبال کند (۱۳۷). همچنین، شهرداری‌ها موظف به اختصاص اراضی متعلق به خود برای ساختمان کتابخانه‌های عمومی بوده است (۱۰۷). در بخش تأمین منابع کتابخانه‌ای، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف به تأمین سالانه یک میلیون نسخه کتاب کاغذی، با اولویت گروه سنی کودک و نوجوان، برای کتابخانه‌های عمومی کشور است (۱۳۷). دسترسی دیجیتال نیز از طریق ایجاد کتابخانه عمومی دیجیتال برای دسترسی همه فارسی‌زبانان (۱۳۷) و تأمین سالانه پنج میلیون مجوز استفاده یک ماهه کتاب دیجیتال و صوتی برای کاربران کتابخانه‌های عمومی (۱۳۷) پیگیری می‌شود. برای تقویت شبکه توزیع و فروش، دولت به فراهم آوردن زمینه‌های تولید و نشر و توزیع کتاب‌ها و نشریات سودمند و عرضه آنها با قیمت مناسب و عادلانه (۱۱۴) تأکید دارد و به شبکه توزیع کتاب از طریق پرداخت یارانه تسهیلات بانکی کمک می‌کند (۱۲۸). برگزاری نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌ها از جمله نمایشگاه‌های ثابت و سیار عرضه متون مکتوب (۱۳۱) و نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب (۱۱۴) نیز در دستور کار است. نهایتاً، در جهت محرومیت‌زدایی و دسترسی فراگیر، اقداماتی مانند عضویت رایگان و ارائه خدمات فرهنگی کتابخانه‌های عمومی کاملاً رایگان برای سه دهک پایین جامعه (۱۳۷) و هوشمندسازی مدارس، امکان دسترسی الکترونیک (سخت‌افزاری - نرم‌افزاری و محتوا) به کتب درسی [...] را به صورت رایگان برای کلیه دانش‌آموزان شهرهای زیر بیست هزار نفر و روستاها و حاشیه شهرهای بزرگ (۱۳۶) انجام می‌شود.

حوزه ترویج و عمومی‌سازی در صنعت نشر ایران بر گسترش فرهنگ خواندن و دسترس‌پذیری کتاب در میان اقشار مختلف جامعه تمرکز دارد. این حمایت‌ها به چهار نوع آموزش و ترویج خواندن، توسعه ادبیات کودک و نوجوان، و تبلیغ و معرفی کتاب تقسیم می‌شوند. در بعد آموزش و ترویج خواندن، رسانه‌های ملی نقش مهمی ایفا می‌کنند؛ سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است [...] در تمامی شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی داخلی به صورت هفتگی حداقل یک ساعت برنامه با موضوع خواندن، نقد و معرفی کتاب و کتابخانه‌های عمومی تولید و پخش کند (۱۳۷). همچنین، وزارت آموزش و پرورش موظف به نهادینه‌سازی ترویج خواندن در مدارس از طریق تقویت کتابخانه‌های آموزشی و گنجاندن دوره‌های مهارتی «مشاوره کتابدار» در آموزش ضمن خدمت معلمان است (۱۳۷). ظرفیت‌های مذهبی نیز برای این منظور به کار گرفته شده‌اند، به طوری که سازمان تبلیغات اسلامی و دبیرخانه ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد مکلفند [...] به ترویج خواندن و مواد خواندنی اهتمام ورزند (۱۳۷). در زمینه توسعه ادبیات کودک و نوجوان، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با هدف ایجاد امکانات لازم جهت رشد و پرورش فکری و ذوقی کودکان و نوجوانان فعالیت می‌کند (۱۱۱). همچنین، نظارت هیأت [نظارت بر نشر کتاب‌های کودکان و نوجوانان] مزبور از حیث شکل و محتوای کتب کودکان و نوجوانان و انطباق آنها با فرهنگ اسلامی و ایرانی و اصول تربیتی خواهد بود (۱۲۹) تا از کیفیت محتوا اطمینان حاصل شود. نهایتاً، در بعد تبلیغ و معرفی کتاب، اقدامات گسترده‌ای صورت می‌گیرد. این اقدامات شامل برگزاری انواع جشنواره‌ها و مسابقات مشوق کتابخوانی و نیز معرفی و تبلیغ کتاب‌های مفید (۱۳۱) می‌شود. شهرداری‌ها نیز موظفند حداقل ۳ درصد از تبلیغات شهری را به ترویج خواندن و کتابخانه‌های عمومی اختصاص دهند (۱۳۷). علاوه بر این، پیام‌رسان‌های داخلی و نشریات نیز مکلف به اختصاص بخشی از محتوای خود به ترویج خواندن و معرفی کتاب هستند (۱۳۷).

حوزه تنظیم‌گری در صنعت نشر ایران به مجموعه‌ای از قوانین، مقررات و نظارت‌ها اشاره دارد که باهدف ایجاد چارچوبی شفاف و حمایتی برای فعالیت‌های انتشاراتی طراحی شده است. این حمایت‌ها به سه نوع آزادی نشر و قلم، حمایت از مالکیت فکری، و صدور مجوز و نظارت تقسیم می‌شوند. در بعد آزادی نشر و قلم، قوانین بر اهمیت رواج اندیشه و اطلاعات تأکید دارند؛ برای مثال،

اعتلای فرهنگ، ارتقای سطح دانش و تعمیق مبانی و ارزش‌های انقلاب با تأمین آزادی نشر کتاب حفظ حرمت و حریت قلم، حراست از جایگاه والای علم و اندیشه و تضمین آزادی تفکر در جامعه اسلامی (۱۲۹) به وضوح این رویکرد را بیان می‌کند. همچنین، طبع کتب متداوله غیر از کتب ممنوعه و کتب جدید و غیر از کتب مذهبی آزاد است (۱۰۴) نشان‌دهنده اصالت بر آزادی نشر است. در زمینه حمایت از مالکیت فکری، قوانین حقوق پدیدآورندگان را به رسمیت می‌شناسند و از آثار آنها محافظت می‌کنند. طبق قانون، حق تکثیر یا تجدید چاپ و بهره‌برداری و نشر و پخش هر ترجمه‌ای با مترجم و یا وارث قانونی او است (۱۰۹)، و همچنین حقوق پدیدآورنده شامل حق انحصاری نشر و پخش و عرضه و اجرای اثر و حق بهره‌برداری مادی و معنوی از نام و اثر او است (۱۰۸). این قوانین تضمین می‌کنند که نوآوری و خلاقیت مورد حمایت قرار گیرد. نهایتاً، در بخش صدور مجوز و نظارت، فرایندهایی برای ساماندهی و کنترل فعالیت‌های نشر وجود دارد. این شامل صدور اجازه تأسیس، انحلال و نظارت بر نحوه کار و فعالیت کانون‌های تبلیغاتی، چاپخانه‌ها و مؤسسات تکثیر (۱۱۳) است. در عین حال، تلاش برای گسترش و تسهیل فرایند صدور مجوز و کاهش مقررات محدودکننده تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری (۱۳۶) نیز در دستور کار قرار دارد تا از بوروکراسی‌های زائد جلوگیری شود.

حوزه سازمانی و نهادی در صنعت نشر ایران بر ایجاد ساختارها، همکاری‌ها، نظارت‌ها و حمایت از فعالان این صنعت تمرکز دارد تا بستری مناسب برای فعالیت‌های نشر فراهم آورد. این حمایت‌ها به چهار نوع ایجاد نهادها و ساختارها، همکاری و مشارکت، حمایت از فعالان بخش نشر، و نظارت و ارزیابی تقسیم می‌شوند. در بعد ایجاد نهادها و ساختارها، دولت به تأسیس و توسعه ارگان‌های مرتبط با نشر می‌پردازد؛ برای مثال، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به صورت شرکت دولتی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی تشکیل شده است (۱۱۱). همچنین، در سطح کلان‌تر، تأسیس، ساخت، تجهیز و بازسازی، توسعه، مدیریت، نظارت و سایر امور کتابخانه‌های عمومی در سراسر کشور به موجب این قانون انجام می‌شود (۱۲۳)، که نشان از یکپارچگی سیاست‌ها در این زمینه دارد. در بخش همکاری و مشارکت، بر تعامل بین بخش‌های دولتی و غیردولتی تأکید می‌شود؛ توسعه مشارکت بخش‌های دولتی و غیردولتی در انجام امور مربوط به تولید، چاپ و توزیع مواد و منابع آموزشی در چارچوب سیاست‌های آموزش و پرورش (۱۳۲) مثالی از این رویکرد است. همچنین، همکاری‌های بین‌المللی نیز تشویق می‌شود، مانند مبادله کتاب، نشریه، عکس، اسلاید، نوار، فیلم و میکرو فیلم [...] و همکاری بین کتابخانه‌های ملی و مراکز اسناد دو کشور (۱۳۵). حمایت از فعالان بخش نشر شامل تشویق اهل قلم به تولید آثار متناسب با نیازهای جامعه (۱۲۹) و تلاش برای حمایت از حقوق پدیدآورندگان آثار فرهنگی، هنری و امنیت شغلی اصحاب فرهنگ و هنر و مطبوعات و قلم (۱۳۶) است. نهایتاً، در بخش نظارت و ارزیابی، سازوکارهایی برای پایش و بهبود عملکرد در نظر گرفته شده؛ برای مثال، دبیرخانه دائمی کارگروه [...] مکلف به پیمایش علمی سالانه موضوع «میزان مطالعه و عادات خواندن ایرانیان» و گزارش آن به کارگروه است (۱۳۷).

حوزه شبکه‌سازی و آموزشی در صنعت نشر ایران باهدف ارتقا دانش، مهارت، و همکاری‌های داخلی و بین‌المللی در این صنعت عمل می‌کند. این حمایت‌ها به دو نوع آموزش نیروی انسانی و گسترش همکاری‌ها تقسیم می‌شوند. در بعد آموزش نیروی انسانی، دولت به تربیت افراد متخصص در حوزه‌های مرتبط با نشر اهمیت می‌دهد. این شامل تشکیل کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی برای تربیت افراد ورزیده و متخصص در امور تهیه کتاب و ویرایش و نشر آن (۱۱۴) و همچنین تأسیس و تقویت مرکز آموزش عالی تربیت نیروی انسانی لازم برای وسایل ارتباط جمعی (۱۱۵) است. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز موظف است ضمن توجه به مفهوم «مطالعات خواندن» در برنامه‌ریزی‌های درسی خود، برای بازنویسی رشته «مدیریت کتابخانه عمومی» در مقطع کارشناسی ارشد، منطبق با نیازهای بازار کار کشور، اقدام کند (۱۳۷)، که نشان‌دهنده لزوم تطبیق آموزش‌های دانشگاهی با نیازهای واقعی صنعت است. در زمینه گسترش همکاری‌ها، هدف تبادل دانش و فرهنگ با نهادهای داخلی و سایر کشورهاست. این شامل همکاری با کلیه مؤسسات ایرانی و غیر ایرانی که با کانون هدف‌های مشابه دارند (۱۱۱) و توسعه روابط فرهنگی و تبادل کتاب، نشریات، دانشجو استاد با کشورهای شمال آفریقا، جنوب و جنوب شرقی آسیا، اروپا و آمریکا (۱۱۰) می‌شود. همچنین، معاهدات بین‌المللی مانند توافق‌نامه همکاری با اوگاندا (۱۳۵) بر مبادله کتاب، نشریه، عکس، اسلاید، نوار، فیلم و میکروفیلم در زمینه‌های تاریخی، هنری، آموزشی و همکاری بین کتابخانه‌های ملی و مراکز اسناد دو کشور (۱۳۵) تأکید دارند.

حوزه نهادسازی و مدیریتی در صنعت نشر ایران بر سازماندهی و هدایت هدفمند این صنعت تمرکز دارد و به دو دسته اصلی نیازسنجی بازار و برنامه‌ریزی تقسیم می‌شود. در بعد نیازسنجی بازار، دولت و نهادهای ذی‌ربط تلاش می‌کنند تا با شناخت دقیق نیازهای جامعه و بازار، تولید محتوا و خدمات فرهنگی را به سمتی هدایت کنند که بیشترین اثربخشی را داشته باشد. این شامل بررسی نیازهای دانشگاه‌ها از حیث کتاب‌های درسی و غیردرسی به زبان فارسی و زبان‌های دیگر (۱۱۴) است که نشان‌دهنده توجه به تقاضای آموزشی و پژوهشی کشور است. علاوه بر این، تدوین و ابلاغ سیاست‌ها و دستورالعمل‌های محتوایی برای تولید مواد خواندنی مبتنی بر نیاز مردم و اقتضائات جامعه و اهداف کلان کشور است (۱۳۷)، که چارچوبی برای تولید محتوای مرتبط و مورد نیاز جامعه فراهم می‌آورد. در بخش برنامه‌ریزی، اقدامات برای سازماندهی و مدیریت فعالیت‌های فرهنگی و انتشاراتی صورت می‌گیرد تا از پراکندگی و هدررفت منابع جلوگیری شود. به عنوان مثال، در شهر تهران، شهرداری تهران موظف است کلیه مراکز باقی مانده با ماهیت فرهنگی، هنری، ورزشی و آموزش عمومی را طی یک ماه از تاریخ تصویب این قانون به سازمان واگذار و تحویل نماید (۱۱۹)، که نشان‌دهنده رویکرد تمرکزگرایانه در مدیریت منابع فرهنگی است. همچنین، ایجاد و اداره امور کتابخانه‌های عمومی، سینماها، سالن‌های نمایش، موزه‌های محلی و سایر مراکز فرهنگی و هنری از فعالیت‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۱۲۲) به وضوح مسئولیت‌های حاکمیتی در این زمینه را مشخص می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش، چشم‌اندازی جامع از حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران در طول بیش از یک قرن گذشته (از سال ۱۲۸۶ تا ۱۴۰۳ شمسی) ارائه می‌دهد. بررسی ۳۷ قانون و مقررہ شناسایی شده نشان می‌دهد که مراجع مختلفی از جمله مجلس شورای ملی/اسلامی، هیئت وزیران، شورای عالی انقلاب فرهنگی و مجمع تشخیص مصلحت نظام در این زمینه مشارکت داشته‌اند که خود گویای اهمیت و گستردگی ابعاد این حمایت‌ها در سطوح مختلف حاکمیتی است.

سیر تحول قوانین نشان می‌دهد که با وجود نوساناتی در دوره‌های مختلف، توجه به صنعت نشر همواره در دستور کار بوده است. به ویژه در دهه‌های ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۰ شاهد رشد قابل توجهی در تصویب قوانین حمایتی هستیم که احتمالاً نتیجه افزایش آگاهی از نقش فرهنگ و نشر در توسعه اجتماعی و اقتصادی بوده است. کاهش نسبی در دهه ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ و پس از آن، می‌تواند نشانه‌ای از تغییر رویکردها یا ضرورت بازنگری در سیاست‌های حمایتی باشد. همچنین، نوسانات تاریخی در شدت و تمرکز حمایت‌ها، می‌تواند تحت تأثیر تغییرات سیاست‌های کلی کشور، تحولات اقتصادی و اجتماعی، و همچنین نیازهای نوظهور صنعت نشر، مانند توجه فزاینده به دیجیتالی شدن و گروه‌های جمعیتی خاص، باشد. این یافته‌ها با مطالعاتی که نوسانات سیاست‌های دولتی را در مواجهه با چالش‌های اقتصادی یا تغییرات فناورانه بررسی کرده‌اند، همخوانی دارد. به عنوان مثال، در هلند، تغییرات سیاست‌های دولتی بر بازار روزنامه‌ها تأثیرگذار بوده است (van Kranenburg & Pfann, 2002). در مالزی نیز، دولت با سیاست‌های کنترل رسانه و قانون‌گذاری شدید (Brown, 2005)، و همچنین از طریق برنامه‌های حمایت مالی، به توسعه صنعت نشر و رسانه کمک کرده است (Aris et al., 2023).

تحلیل محتوایی ۲۳۲ کد حمایتی نشان می‌دهد که دولت ایران در هشت حوزه مالی و زیرساختی، خلق محتوا، دسترسی و توزیع، ترویج و عمومی‌سازی، تنظیم‌گری، سازمانی و نهادی، شبکه‌سازی و آموزشی، و نهادسازی و مدیریتی از صنعت نشر حمایت کرده است. این تنوع در حوزه‌ها، بیانگر یک نگاه جامع و چندوجهی به نیازهای این صنعت است. مهمترین حوزه‌های حمایتی شناسایی شده، «دسترسی و توزیع» (با اشاره در ۱۷ قانون/مقررہ) و «مالی و زیرساخت» (با اشاره در ۱۵ قانون/مقررہ) هستند. این نشان‌دهنده اولویت دولت در تضمین دسترسی به کتاب و ایجاد زیربنای لازم برای فعالیت صنعت نشر است. در مقایسه، مطالعه‌ای در برزیل نیز بر نیاز به مقررات و هنجارها برای تحکیم بازار نشر الکترونیکی تأکید کرده است (Medeiros et al., 2014). همچنین، در کره جنوبی، دولت از سال ۱۹۷۱ از انتشار مجلات علمی حمایت مالی کرده است (Huh et al., 2015)، که نشان‌دهنده الگوی مشابه حمایت دولتی از بخش‌های خاص نشر است.

نقش محوری کتابخانه‌ها در این حمایت‌ها به وضوح مشخص است و شامل تأسیس، تأمین مالی و ارائه منابع می‌شود. این تمرکز بر کتابخانه‌ها، نشان‌دهنده درک دولت از آنها به عنوان نقاط کانونی برای دسترسی عمومی به دانش و فرهنگ است. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان نهاد اصلی مسئول صدور مجوز، نظارت و اجرای سیاست‌ها معرفی شده است. این تمرکز قدرت در یک وزارتخانه واحد، هم می‌تواند به انسجام سیاست‌گذاری کمک کند و هم ممکن است چالش‌هایی را در زمینه بوروکراسی یا تمرکز بیش از حد کنترل ایجاد کند، مانند آنچه در مطالعات مربوط به تمرکز قدرت در رسانه‌های دولتی سایر کشورها اشاره شده است (Dombo, 2017) یا نگرانی‌هایی که در مورد قوانین نظارتی در زیمبابوه بیان شده است (Munoriyarwa & Chiumbu, 2019). در مصر نیز، صنعت سینما به شدت به منافع گروه‌های سیاسی و اجتماعی قدرتمند گره خورده بود (Shafik, 1998) که نشان‌دهنده مداخله دولت در تولید فرهنگی است.

نکته قابل توجه دیگر، تأکید زیادی بر محتوای منطبق با ارزش‌های اسلامی و ایرانی در قوانین نشر و آموزش وجود دارد که نشان‌دهنده رویکرد فرهنگی حاکم بر این حمایت‌هاست. این رویکرد، یادآور سیاست‌های فرهنگی مشابه در کشورهایی مانند ترکیه است که هدف آنها «اسلامی‌سازی» دوران کودکی از طریق نشریات دولتی است (Arpacı, 2024). همچنین، در سال‌های اخیر، دیجیتال‌سازی و توسعه زیرساخت‌های الکترونیکی به عنوان یک هدف مهم در برنامه‌های جدیدتر دولت ایران مورد توجه قرار گرفته است، که انطباق با تحولات روز دنیا را نشان رفته است. حمایت از تولید و ترویج محتوای دیجیتال، همسو با روند جهانی دیجیتال شدن صنعت نشر است. این امر در مالزی نیز در بخش آموزش روزنامه‌نگاری مطرح شده که نیاز به افزایش استفاده از فناوری رسانه‌های دیجیتال در کلاس‌های درس را نشان می‌دهد (Betari & Chowdhury, 2023).

یافته‌ها نشان دادند که حفاظت از حقوق مالکیت فکری برای نویسندگان، مترجمان و هنرمندان، در فهرست حمایت‌های دولت ایران از صنعت نشر است که یک عنصر نظارتی قوی است. این جنبه در بسیاری از کشورها مورد بحث است، به ویژه در ارتباط با کپی‌رایت نرم‌افزار و تأثیر آن بر صنعت نشر و توسعه مالکیت فکری دیجیتال (Gopal & Sanders, 1998). این امر با چالش‌های حفاظت از مالکیت فکری در عصر دیجیتال که در اروپا بررسی شده (de Prato & Simon, 2014)، همسو است. از سوی دیگر، در حالی که آزادی مطبوعات بر اساس اصل ۲۴ قانون اساسی به رسمیت شناخته شده است، این آزادی در چارچوب محدودیت‌های قانونی، به ویژه ممنوعیت محتوای مضر برای مذهب یا غیرقانونی، تعریف می‌شود. این محدودیت‌ها، نشان‌دهنده تعادل ظریف بین آزادی بیان و کنترل دولتی است که در بسیاری از کشورها، از جمله اسپانیا در دوران فرانکو (Álvarez Maylín, 2020)، میانمار (Leehey, 2005) و زیمبابوه (Dombo, 2017; Munoriyarwa & Chiumbu, 2019)، در قوانین رسانه‌ای آنها منعکس شده است. این تناقض در آزادی مطبوعات و کنترل دولتی در سنگاپور نیز مشاهده می‌شود که با وجود نفوذ قوی دولتی، به سمت یک صنعت رسانه‌ای خودتنظیم‌شونده حرکت می‌کند (Vartanova et al., 2014).

در مجموع، می‌توان نتیجه گرفت که دولت ایران در طول تاریخ معاصر، با درک اهمیت صنعت نشر در توسعه فرهنگی و اجتماعی، مجموعه‌ای از حمایت‌های چندجانبه و متنوع را در دستور کار قرار داده است. با این حال، تحلیل دوره‌های زمانی تصویب قوانین نشان می‌دهد که این حمایت‌ها از ثبات نسبی برخوردار نبوده‌اند و نیازمند بررسی مستمر و به‌روزرسانی متناسب با تحولات فناوری و نیازهای جامعه هستند. برای آینده، تمرکز بر توازن در حوزه‌های حمایتی، تقویت مستمر جنبه‌های دیجیتال و بین‌المللی، و ایجاد سازوکارهای منعطف‌تر در پاسخ به تغییرات بازار نشر، می‌تواند به پویایی بیشتر این صنعت حیاتی کمک کند. باید توجه داشت که حوزه‌هایی هم هستند که توجه به آنها می‌تواند صنعت نشر کشور را توسعه بخشد؛ برای نمونه، پژوهش در زمینه نشر امر مهمی است که در هیچ یک از قوانین و مقررات به آن اشاره نشده است.

این پژوهش با دو محدودیت همراه است؛ نخست آنکه ممکن است در فرایند کاوش قوانین و مقررات یا بررسی عنوان و تمام‌متن آنها قوانین و مقرراتی که مرتبط بوده‌اند از قلم‌افتاده باشند. هرچند باید توجه داشت که هدف این پژوهش دسته‌بندی نوع حمایت‌ها بوده و به نظر می‌رسد یافته‌های به‌دست‌آمده این انواع را پوشش داده‌اند. نکته دیگر، درباره دسته‌بندی کدها، انواع، و حوزه‌های حمایت از صنعت نشر است. دو پژوهشگر در کدگذاری و سه پژوهشگر در دسته‌بندی کدها نقش داشته‌اند و کوشش شده

که این محدودیت کم‌رنگ‌تر شود؛ ولی کماکان این یک محدودیت باقی می‌ماند، اگرچه این محدودیت در بیشتر پژوهش‌های کیفی ناگزیر است.

با توجه به یافته‌های این پژوهش، مسیرهایی برای پژوهش‌های آتی در زمینه حمایت‌های دولتی از صنعت نشر ایران گشوده می‌شود. یکی از حوزه‌های مهم، بررسی اثربخشی واقعی این حمایت‌ها در عمل است. آیا تخصیص بودجه‌ها و یارانه‌ها به اهداف تعیین‌شده خود دست یافته‌اند؟ تا چه حد این حمایت‌ها به رشد کمی و کیفی نشر، افزایش سرانه مطالعه، و توسعه صادرات فرهنگی منجر شده‌اند؟ همچنین، تحلیل مقایسه‌ای سیاست‌های حمایتی ایران با سایر کشورها، به ویژه کشورهای منطقه با بستر فرهنگی مشابه، می‌تواند نقاط قوت و ضعف مدل ایرانی را بیشتر نمایان سازد و درس‌های مفیدی برای بهبود سیاست‌گذاری‌ها ارائه دهد. آن‌گونه که گفته شد، خلأهایی در نوع حمایت‌های دولتی دیده می‌شود، در پژوهش‌های آینده می‌توان درباره حمایت‌هایی پژوهش کرد که وجود آنها برای توسعه صنعت نشر کشور لازم است، ولی در قوانین و مقررات به آنها اشاره نشده است. علاوه بر این، مطالعه تأثیر تحولات اقتصادی و سیاسی بر حجم و نوع حمایت‌های دولتی در دوره‌های زمانی مختلف، می‌تواند بینش عمیق‌تری نسبت به علل نوسانات در سیاست‌گذاری‌ها ارائه دهد. نهایتاً، سنجش میزان رضایت ذی‌نفعان اصلی صنعت نشر (ناشران، نویسندگان، مترجمان، توزیع‌کنندگان و کتاب‌فروشان) از این حمایت‌ها و شناسایی نیازها و انتظارات برآورده نشده آنها، می‌تواند به تدوین سیاست‌های حمایتی واقع‌بینانه‌تر و کارآمدتر در آینده کمک کند.

منابع

- بهرامی کمیل، نظام (۱۳۹۶). *آسیب‌شناسی ساختاری صنعت چاپ در ایران*. زیر نظر علی‌اصغر سیدآبادی. تهران: خانه کتاب.
https://fbarnamerizi.farhang.gov.ir/ershad_content/media/image/2018/07/640898_orig.pdf
- بهرامی کمیل، نظام (۱۳۹۸). *نظارت محتوایی بر محصولات چاپی با مطالعه موردی فرهنگ نام‌باوری در قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی، عناوین و اصطلاحات بیگانه*. تهران: نشر مورخان.
- رسولی، بهروز (۱۳۹۷). *بررسی وضعیت کتابفروشی‌های کشور*. زیر نظر ابراهیم حیدری. تهران: خانه کتاب.
https://fbarnamerizi.farhang.gov.ir/ershad_content/media/image/2020/07/984473_orig.pdf
- صدیق سروسناتی، رحمت‌الله (۱۳۷۵). کاربرد تحلیل محتوی در علوم اجتماعی. نامه علوم اجتماعی، ۸(۸)، ۹۱-۱۱۴.
https://jnoe.ut.ac.ir/article_15585.html

References

- Al Humaidan, S., & Sabatier, V. (2017). Strategic renewal in times of environmental scarcity: The mediating role of technology in business model evolution. *Journal of Organizational Change Management*, 30(1), 106–120. <https://doi.org/10.1108/JOCM-09-2015-0161>
- Álvarez Maylín, C. (2020). The Register of Publishing Companies: the censorship in the Press and Printing Act of 1966. *Studia Historica: Historia Contemporanea*, 38, 297–326. <https://doi.org/10.14201/shhcont382020295324>
- Aris, N. F. M., Fatah, F. A., Saili, A. R., Zailani, S. H. M., & Hazim, A. (2023). Factors that Influence the Adoption of Agricultural Revolution 4.0 (AR4.0) among Malaysian agro-based industries. *Universal Journal of Agricultural Research*, 11(6), 937–947. <https://doi.org/10.13189/ujar.2023.110602>
- Arpacı, M. (2024). Building pious generations in Turkey: The islamization of childhood in the children's magazine of the directorate of religious affairs. *Sociology Lens*, 37(1), 69–86. <https://doi.org/10.1111/johs.12449>
- Awad, I., & Roth, A. (2011). From minority to cross-cultural programmes: Dutch media policy and the politics of integration. *International Communication Gazette*, 73(5), 400–418. <https://doi.org/10.1177/1748048511405816>
- Bahrami Komail, N. (2017). *Structural pathology of the printing industry in Iran*. Tehran: Khane-ye Ketab. [in Persian]
- Bahrami Komeil, N. (2019). *Content supervision of printed products: a case study of the culture of name usage in the law prohibiting the use of foreign names, titles, and terms*. Office of Studies and Planning for Cultural Activities and Reading .
- Betari, A. W., & Chowdhury, R. (2023). Creating the ideal journalism graduate: Reconciling views from media employers, lecturers and students in Indonesia. *Issues in Educational Research*, 33(4), 1286–1307 .
- Boggs, J. (2010). An overview of canada's contemporary book trade in light of (nearly) four decades of policy interventions. *Publishing Research Quarterly*, 26(1), 24–45. <https://doi.org/10.1007/s12109-010-9152-9>
- Brown, G. (2005). The rough and rosy road: Sites of contestation in Malaysia's shackled media industry. *Pacific Affairs*, 78(1), 39–56. <https://doi.org/10.5509/200578139>
- Cao, X. (2022). Power dynamics in the translation of sexually explicit language in China. *Translator*, 28(3), 327–343. <https://doi.org/10.1080/13556509.2021.1902059>
- de Prato, G., & Simon, J. P. (2014). Public policies and government interventions in the book publishing industry. *Info*, 16(2), 47–66. <https://doi.org/10.1108/info-04-2013-0014>

- De Rosa, S., Jennes, I., Van den Broeck, W., Van Dam, T., Cardenas, P. C., & Nicolai, A. (2022). The Role of prosumer in reshaping the publishing industry: Preliminary findings from the Möbius Project. *Publishing Research Quarterly*, 38(1), 18–27. <https://doi.org/10.1007/s12109-022-09861-w>
- De Voldere, I., De Smedt, E., & Peters, T. (2024). *EU culture and creative sectors policy: Overview and future perspectives*. D.-G. f. I. Policies. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/752453/IPOL_STU\(2024\)752453_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/752453/IPOL_STU(2024)752453_EN.pdf)
- Devasar, N. (2022). Looking back to look forward. *Logos (Netherlands)*, 33(2-3), 11–19. <https://doi.org/10.1163/18784712-03104035>
- Dombo, S. (2017). *Private print media ,the state and politics in colonial and post-colonial Zimbabwe*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-61890-6>
- Gopal, R. D., & Sanders, G. L. (1998). International Software Piracy: Analysis of Key Issues and Impacts. *Information Systems Research*, 9(4), 380–397. <https://doi.org/10.1287/isre.9.4.380>
- Guichard, B. (2007). From censors to “press inspectors”: Crisis and transformation of censorship after the revolution of 1905. *Cahiers du monde russe*, 48(2), 331–346.
- Heawood, J. (2021). All in, all together? Government subsidy for news. In *Reappraising Local and Community News in the UK: Media, Practice, and Policy* (pp. 29–41). Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003173144-3>
- Huang, X. R., & Hao, T. (2014). System of digital publishing policies and regulations in China. *Library Hi Tech*, 32(3), 397–408. <https://doi.org/10.1108/LHT-06-2013-0082>
- Huh, S., Cho, H. M., & Kim, H. (2015). Opinions of Korean science editors on open access policies, editorial difficulties, and government's support for publishing. *Science Editing*, 2(2), 55–58. <https://doi.org/10.6087/kcse.44>
- Hutton, L., Bridgwood, A., & Dust, K. (2004). Research at arts council england. *International Journal of Phytoremediation*, 21(1), 41–64. <https://doi.org/10.1080/0954896042000318047>
- Jiagui, L., & Lam, J. F. I. (2024). Macao's academic book publishing industry: A SWOT and PEST analysis. *Learned Publishing*, 37(2), 98–108. <https://doi.org/10.1002/leap.1598>
- Kim, G. (2017). K-pop female idols: Culture industry, neoliberal social policy, and governmentality in Korea. In *The Routledge Handbook of Global Cultural Policy* (pp. 520–537). Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781315718408-33>
- Krippendorff, K. (2019). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology* (4th ed.). SAGE Publications, Inc .
- Laakso, M., & Multas, A. M. (2023). European scholarly journals from small- and mid-size publishers: mapping journals and public funding mechanisms. *Science and Public Policy*, 50(3), 445–456. <https://doi.org/10.1093/scipol/scac081>

- Languille, S. (2016). The scramble for textbooks in Tanzania. *African Affairs*, 115(458), 73–96. <https://doi.org/10.1093/afraf/adv06>
- Lee, M. (2010). Korean wave {Hallyu} promotion policies of the South Korean Government towards Southeast Asia: The export of Korean television dramas to vietnam and thailand. *Southeast Asian Studies*, 48(3), 265–293 .
- Leehey, J. (2005). Writing in a crazy way: Literary life in contemporary urban Burma. In *Burma at the Turn of the 21st Century* (pp. 175–205). University of Hawai'i Press .
- Liu, C. (2017). Opportunities, evaluation and countermeasures of overseas development of Chinese book publishing industry. 4th International Conference on Industrial Economics System and Industrial Security Engineering, IEIS 2017 ,
- Lustyik, K. (2013). Media regulation: The protection and promotion of home-grown children's television. In *The Routledge International Handbook of Children, Adolescents and Media* (pp. 378–385). Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9780203366981-65>
- Medeiros, J., Vieira, F. G. D., & da Costa Nogami, V. K. (2014). The electronic publishing market construction in Brazil by means of marketing practice. *Revista de Administracao Mackenzie*, 15(1), 152–173. <https://doi.org/10.1590/S1678-69712014000100007>
- Mikhailov, V. (2020). Book Publishing: A buttress of Stalinism in Russia?. *Russian Politics*, 5(1), 1–28. <https://doi.org/10.30965/24518921-00501001>
- Mišak, A., Petrak, J., & Pećina, M. (2002). Scientific biomedical journals in Croatia. *Croatian Medical Journal*, 43(1), 8–15 .
- Möller, J., & le Roux, B. (2017). Implementing constitutional language provisions through the Indigenous Language Publishing Programme. *South African Journal of African Languages*, 37(2), 203–209. <https://doi.org/10.1080/02572117.2017.1378274>
- Munoriyarwa, A., & Chiumbu, S. H. (2019). Big Brother is Watching: Surveillance Regulation and its Effects on Journalistic Practices in Zimbabwe. *African Journalism Studies*, 40(3), 26–41. <https://doi.org/10.1080/23743670.2020.1729831>
- Murschetz, P. (2013). The context, purpose, and structure of the book. In *State Aid for Newspapers: Theories, Cases, Actions* (pp. 3–19). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-35691-9_1
- Plessing, J. (2017). Shifting the South African media diversity debate from the stick to the carrot: lessons from Scandinavia, Latin America and West Africa. *African Journalism Studies*, 38(1), 66–84. <https://doi.org/10.1080/23743670.2017.1288645>
- Rasuli, B. (2019). *Examination of the status of bookstores in the country*. Office of Studies and Planning for Cultural Activities and Reading. [in Persian]

- Rus, A. M. (2002). The Spanish book industry before the American book market, 1892-1936. *Hispania - Revista Espanola de Historia*, 62(212), 1021–1058. <https://doi.org/10.3989/hispania.2002.v62.i212.248>
- Saxby, S. (2005). Crown copyright regulation in the UK - Is the debate still alive?. *International Journal of Law and Information Technology*, 13(3), 299–335. <https://doi.org/10.1093/ijlit/eai017>
- Sedigh Sarvestani, R. (1996). The application of content analysis in the social sciences. *Journal of Social Sciences Letter*, 8 (8). https://jnoe.ut.ac.ir/article_15585.html [in Persian]
- Shafik, V. (1998). Variety or unity? Minorities in Egyptian cinema. *Orient*, 39(4), 627–648 .
- Steinmaurer, T. (2009). Diversity through delay?: The Austrian case. *International Communication Gazette*, 71(1-2). <https://doi.org/10.1177/1748048508097932>
- Strand, C. (2011). State-sanctioned discrimination and media discourses on homosexuality in Namibia. *Journal of African Media Studies*, 3(1), 57–72. https://doi.org/10.1386/jams.3.1.57_1
- Tanner, M. S. (2015). Hu Jintao's succession: Prospects and challenges. In *China's Leadership in the 21st Century: The Rise of the Fourth Generation* (pp. 45–65). Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781315705798-11>
- Tretter, E. (2011). The 'value' of Europe: The political economy of culture in the European community. *Geopolitics*, 16(4), 926–948. <https://doi.org/10.1080/14650045.2011.554465>
- University of Connecticut. (2023). *Open, In Vivo, Axial, and Selective Coding*. University of Connecticut. Retrieved July 01 from <https://researchbasics.education.uconn.edu/open-in-vivo-axial-and-selective-coding>
- van Kranenburg, H. L., & Pfann, G. A. (2002). Government policy and the evolution of the market for Dutch daily newspapers. *Economist*, 150(3), 233-250. <https://doi.org/10.1023/A:1016186310698>
- Vartanova, E., Vyrkovsky, A., & Vyugina, D. (2021). Online strategies of the largest broadcasters in the times of uncertainty. The case of Russia. *JMM International Journal on Media Management*, 23(3-4), 289–313. <https://doi.org/10.1080/14241277.2021.2002868>
- Vartanova, E. L., Tolokonnikova, A. V., & Cherevko, T. S. (2014). The information security of children: Self-regulatory approaches. *Psychology in Russia: State of the Art*, 7 (3), 136-145. <https://doi.org/10.11621/pir.2014.0312>
- Villegas, M. (2015). Often Difficult, never impossible: The colombian book market. *Publishing Research Quarterly*, 31(1), 64–72. <https://doi.org/10.1007/s12109-015-9396-5>
- Vosloo, T. (1982). Vais klanke oor persvryheid (Press freedom: A note of discord). *Ecquid Novi: African Journalism Studies*, 3(2), 21–25. <https://doi.org/10.1080/02560054.1982.9652906>
- Widmalm, S. (2013). Innovation and control: Performative research policy in sweden. In *Higher Education Dynamics* (Vol. 39, pp. 39–51). Springer Science and Business Media B.V. https://doi.org/10.1007/978-94-007-5249-8_3

- Withers, D-M. (2021). Honno: The Welsh women's press and the cultural ecology of the Welsh publishing industry, c. 1950s to the Present. *Women: a cultural review*, 32(3-4), 354–371. <https://doi.org/10.1080/09574042.2021.1973726>
- Wong, K. W., & Bunnell, T. (2006). 'New economy' discourse and spaces in Singapore: A case study of one-north. *Environment and Planning A*, 38(1), 69-83. <https://doi.org/10.1068/a37229>
- Yun, Q. (2019). Chapter 1 - Introduction. In Q. Yun (Ed.), *China's Publishing Industry* (pp. 1–17). Chandos Publishing. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/B978-0-08-100919-2.00001-2>
- Zell, H. M. (2020). Publishing in Africa: Where are we now? An update for 2019. *Logos (Netherlands)*, 30(3), 7–25. <https://doi.org/10.1163/18784712-03003004>
- Zhang, X., & Yan, S. (2023). Preliminary exploration on the financial governance of digital publishing: Theoretical basis, ontological construction, and path optimization. *Publishing and Printing*, 5, 38–49. <https://doi.org/10.19619/j.issn.1007-1938.2023.00.063>

